

Research Paper

Design and Psychometric Evaluation of the Place Attachment Scale for Older Adults in Iran

Zahra Aliakbarzadeh Arani^{1,2}, *Nasibeh Zanjari¹, Ahmad Delbari¹, Mahshid Foroughan¹, Gholamreza Ghaedamini Harouni³

1. Iranian Research Center on Aging, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.
2. Spiritual Health Research Center, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.
3. Social Welfare Management Research Center, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

Citation: Aliakbarzadeh Arani Z, Zanjari N, Delbari A, Foroughan M, Ghaedamini Harouni Gh. [Design and Psychometric Evaluation of the Place Attachment Scale for Older Adults in Iran (Persian)]. *Iranian Journal of Ageing*. 2022; 17(3):398-415. <http://dx.doi.org/10.32598/sija.2022.3328.1>

<http://dx.doi.org/10.32598/sija.2022.3328.1>

ABSTRACT

Objectives Due to the importance of place attachment in older adults, it seems necessary to identify their perception of this concept and its dimensions. The present study aims to design and assess the psychometric properties of a place attachment scale for older adults in Iran.

Methods & Materials This is a sequential exploratory mixed method study that was conducted in 2018-2019 in two quantitative and qualitative phases. Participants were 414 community-dwelling older adults with a mean age of 70.43±8.84 years in Aran & Bidgol city, Iran who were selected by cluster sampling according to the inclusion criteria. By literature review and interview, the items were formulated. The face and validity content validity of the initial draft was assessed by a panel of experts and older adults. The construct validity was determined by exploratory and confirmatory factor analyses. The internal consistency and test-retest reliability were also determined. SPSS software, version 24 and AMOS version 24 applications were used for statistical analysis.

Results In examining content validity, most of items had content validity ratio >0.7, content validity index >0.79, and kappa coefficient >0.74. In examining construct validity using exploratory factor analysis, three factors of emotional bond, physical bond, and dependence were extracted for the subscale of attachment to home and three factors of emotional bond, social bond, and physical bond were extracted for the subscale of attachment to neighborhood, which explained 61.75% and 50.06% of the total variance, respectively. The measurement models of attachment to home (GFI=0.877, CFI=0.916, RMSEA=0.080) and neighborhood (GFI=0.809, CFI=0.860, RMSEA=0.077) had acceptable fit to the data. Moreover, the scale had acceptable internal consistency ($\alpha=0.9$) and test-retest reliability (ICC= 0.8).

Conclusion The designed 42-item place attachment scale with two domains of attachment to home and neighborhood for the community-dwelling older adults in Iran has acceptable validity and reliability. This tool can be used in further studies and by policymaking in Iran.

Keywords Aged, Environment, Place attachment, Psychometrics, Iran

Article Info:

Received: 29 Sep 2021

Accepted: 07 Nov 2021

Available Online: 01 Oct 2022

* Corresponding Author:

Nasibeh Zanjari, PhD.

Address: Iranian Research Center on Aging, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

Tel: +98 (21) 71732256

E-mail: zanjari.nz@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Place attachment refers to the emotional and cultural bond of one place with individuals [1]. In the old age, the living environment is more important due to the decrease in their activity and the increase in the risk of losing functional capacity. Although there are some conceptual discussions about the basic components of place attachment for elderly people [2, 3], there is no suitable multidimensional model of place attachment for use in the elderly living in urban areas. Few models of place attachment that have been provided for the elderly are not suitable for the Iranian population. In this regard, this study aims to survey the perception of the elderly in Aran & Bidgol city, Iran about this concept and its dimensions in order to design a suitable tool and examine its psychometric properties.

Methods

This is a sequential exploratory mixed method study that was conducted in Aran & Bidgol city in 2018-2019 in two qualitative and quantitative phases. In the first step of the first phase, the concept and different dimensions of place attachment models were searched in databases [4]. In the second step of the first phase, to understand and explain the dimensions of place attachment, interview questions were designed based on the matrix obtained from the findings of the reviewed studies. Then, after semi-structured interviewing 14 people over the age of 60 who were selected using a purposive sampling method, the data were analyzed using the directed content analysis method in MAXQDA version 10 software. In the last step of the first phase, based on the findings of the first and second steps, the themes and sub-themes of place attachment were determined and the conceptual model of place attachment was designed.

In the first step of the second phase, based on the conceptual model, the items were formulated and the formal and content validity of the initial draft of the tool were examined by a panel of experts and seniors. In the second step of the second step, after a survey study on 414 community-dwelling elderly people who were selected by a cluster sampling method and based on the entry criteria, construct validity the tool was determined using exploratory and confirmatory factor analyses. The internal consistency and test-retest reliability of the questionnaire were also evaluated. Statistical analysis was done in SPSS software, version 24 and AMOS version 24 applications.

Results

Based on the final model of the place attachment of the elderly resulting from the results of two stages of resource review [4] and interviews [6], the initial draft of the tool was designed with 86 items. The duplicate and irrelevant items were removed, and finally 67 items were determined and underwent face validity assessment and modification by the panel of experts and seniors. In the content validity assessment, S-CVI was calculated as 0.89. Most of the items had CVR>0.7 and CVI>0.79; those with low scores or Kappa value<0.74 were removed or modified and the number of items was reduced to 49. Based on the initial reliability check, two items were removed due to low Cronbach's alpha value. The revised version of the questionnaire with 47 items was field tested for quantitative validation.

To identify the number of factors in the questionnaire, exploratory factor analysis for two areas of attachment to home and attachment to neighborhood was conducted separately. It was found that the sample size was adequate in the areas of home (KMO=0.893) and neighborhood (KMO=0.889) and the factor analysis was able to be conducted in both areas (P<0.001). The items were placed on 3 factors in each area; 2 items in the area of attachment to home and 3 items in the area of attachment to neighborhood were removed. The six extracted factors explained 61.75 and 50.06% of the variance of the total items in the areas of attachment to home and neighborhood, respectively. The fit indices obtained from the confirmatory factor analysis in the areas of attachment to home (GFI=0.877, CFI=0.916, RMSEA=0.080) and neighborhood (GFI=0.809, CFI=0.860, RMSEA=0.077) showed that the designed questionnaire with two subscales of attachment to home (16 items) and attachment to neighborhood (26 items) had an acceptable construct validity. The factors obtained in exploratory factor analysis, number of items, Cronbach's alpha coefficient and intraclass correlation coefficient (ICC) related to each factor in both areas are presented in Table 1.

Finally, a 42-item questionnaire named Place Attachment Scale-Older Adults (PAS-OA) was designed using a 5-point Likert scale from 1 (completely disagree) to 5 (completely agree). For item number 22, the scoring was reversed. Total score for the subscales of attachment to home and neighborhood ranges 16-80 and 26-130, respectively. A higher score indicates more attachment of the elderly to home or neighborhood.

Table 1. Factors, number of items, and Cronbach's alpha and ICC values related to each factor

Factor	Dimensions	No.	Related items	Cronbach's Alpha Coefficient	ICC
1	Emotional bond	6	8, 14, 15, 16, 17, 18	0.784	0.662
2	Physical bond	6	1, 2, 3, 4, 5, 6	0.861	0.672
3	Dependence	4	9, 10, 12, 13	0.846	0.688
-	Attachment to home	16	All 16 items	0.900	0.800
1	Emotional bond	13	19, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47	0.874	0.702
2	Social bond	9	25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33	0.873	0.750
3	Physical bond	4	20, 21, 22, 23	0.599	0.558
-	Attachment to neighborhood	26	All 26 items	0.903	0.801

Discussion

The PAS-OA developed in Persian has acceptable face validity, content validity, construct validity, and reliability. This scale can be used to evaluate the place attachment of the elderly in Iran and examine their attachment to home (emotional bond, physical bond and dependency) and neighborhood (emotional, social and physical bonds), and the results be used in urban studies promote place attachment to the elderly living in urban areas. Examining the place attachment model proposed in this study in future studies can help to improve the fit indices of the model.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This study has an ethical approval (Code: IR.USWR.REC.1398.066). All ethical principles are considered in this article. The participants were informed about the purpose of the research and its implementation stages. They were also assured about the confidentiality of their information and were free to leave the study whenever they wished, and if desired, the research results would be available to them

Funding

This study was extracted from a PhD. dissertation of the first author at the Department of Aging, [University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences](#), Tehran.

Authors' contributions

Conceptualization: Zahra Aliakbarzadeh Arani, Nasibeh Zanjari; Methodology: Zahra Aliakbarzadeh Arani, Nasibeh Zanjari, Mahshid Foroughan, Gholamreza Ghaedamini Harouni; Investigation and writing-original draft: Zahra Aliakbarzadeh Arani; Writing-review & editing: Zahra Aliakbarzadeh Arani, Nasibeh Zanjari, Ahmad Delbari; Supervision: Nasibeh Zanjari, Ahmad Delbari; Review and finalization of the article: All authors.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

طراحی و روان‌سنجی ابزار دلبستگی مکانی سالمندان

زهرا علی‌اکبرزاده آرانی^{۱*}، نسیمه زنجری^۱، احمد دلبری^۱، مهشید فروغان^۱، غلامرضا قائدامینی هارونی^۲

۱. مرکز تحقیقات سالمندی، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

۲. مرکز تحقیقات سلامت معنوی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

۳. مرکز تحقیقات مدیریت رفاه اجتماعی، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

Citation: Aliakbarzadeh Arani Z, Zanjari N, Delbari A, Foroughan M, Ghaedamini Harouni Gh. [Design and Psychometric Evaluation of the Place Attachment Scale for Older Adults in Iran (Persian)]. *Iranian Journal of Ageing*. 2022; 17(3)::398-415. <http://dx.doi.org/10.32598/sija.2022.3328.1>

<http://dx.doi.org/10.32598/sija.2022.3328.1>

اهداف: باتوجه به اهمیت دلبستگی مکانی در افراد سالمند، شناسایی ادراک سالمندان از این مفهوم و ابعاد آن به دلیل عواطف، شرایط و نیازمندی‌های خاص آن‌ها ضروری به نظر می‌رسد. از این‌رو مطالعه حاضر با هدف طراحی و روان‌سنجی ابزار دلبستگی مکانی سالمندان انجام شد.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر، مطالعه‌ای ترکیبی با رویکرد اکتشافی متوالی از نوع طراحی و روان‌سنجی ابزار است که در سال ۱۳۹۸ تا ۱۳۹۹ در ۲ فاز کمی و کیفی بین سالمندان ساکن جامعه شهر آران و بیدگل انجام شد. مخزن گویه‌ها، براساس نتایج ۲ مرحله مرور متون و مصاحبه کیفی، طراحی شد. پانل متخصصان و سالمندان، روایی صوری و محتوایی ابزار اولیه را بررسی کردند. همچنین روایی ساختاری ابزار که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای باتوجه به معیارهای ورود انتخاب شده بودند با روش تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی بر نمونه‌ای ۴۱۴ نفری از سالمندان بررسی شد. پایایی پرسش‌نامه به روش همسانی درونی و ثبات زمانی ارزیابی شد. تحلیل‌های آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ و AMOS نسخه ۲۴ انجام شد.

یافته‌ها: در بررسی روایی محتوایی ابزار، اکثریت گویه‌ها شاخص‌های شاخص‌های نسبت روایی محتوا بالای ۰/۷، ایندکس روایی محتوا بالای ۰/۷۹ و ضریب کاپا بالای ۰/۷۴ داشتند و گویه‌های دارای نمرات پایین حذف و یا اصلاح شدند. در بررسی روایی ساختاری در میان سالمندان با میانگین سنی ۷۰/۴۳±۸/۸۴ سال، براساس تحلیل عامل اکتشافی ۳ عامل «دلبستگی عاطفی، فیزیکی و وابستگی» در سطح خانه و ۳ عامل «دلبستگی عاطفی، اجتماعی و فیزیکی» در سطح محله استخراج شد که به ترتیب ۶۱/۷۵ درصد و ۵۰/۰۶ درصد کل واریانس را تبیین می‌کردند. همچنین مدل اندازه‌گیری در تحلیل عاملی تأییدی در سطح خانه (CFI=۰/۹۱۶، GFI=۰/۸۷۷)، در سطح کل (CFI=۰/۸۰۰، RMSEA=۰/۰۸۰) و محله (CFI=۰/۸۶۰، GFI=۰/۸۰۹، RMSEA=۰/۰۷۷) از برازش قابل‌قبولی برخوردار بود. پایایی ابزار با استفاده از همسانی درونی (α=۰/۹) و ثبات زمانی (ICC=۰/۸) در هر دو سطح تأیید شد.

نتیجه‌گیری: ابزار دلبستگی مکانی سالمندان طراحی‌شده، دارای ۲ سطح خانه و محله برای بررسی سالمندان شهری ساکن جامعه است که از روایی و پایایی قابل‌قبولی برخوردار است. این ابزار می‌تواند در پژوهش‌ها و سیاست‌گذاری‌ها پس از بررسی‌های بیشتر در سایر شهرها نیز استفاده شود.

کلیدواژه‌ها: سالمند، محیط، دلبستگی مکانی، روان‌سنجی، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۰۷ مهر ۱۴۰۰

تاریخ پذیرش: ۱۶ آبان ۱۴۰۰

تاریخ انتشار: ۱۰ تیر ۱۴۰۱

* نویسنده مسئول:

دکتر نسیمه زنجری

نشانی: تهران، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی مرکز تحقیقات سالمندی.

تلفن: +۹۸ (۲۱) ۷۱۷۳۲۲۵۶

پست الکترونیکی: zanjari.nz@gmail.com

مقدمه

آن‌ها لحاظ شده است، اما به نظر می‌رسد متناسب با شرایط زندگی سالمندان در آن موقعیت زمانی و مکانی خاص باشند و بحث دلبستگی به مکان‌هایی مثل محله‌های شهری مطرح نیست؛ در مجموع، از سؤالات تک‌آیتمی برای تعیین میزان دلبستگی مکانی که توسط افراد سالمند تجربه شده است مثال‌هایی وجود دارد [۹] اما از مطالعات متعددی که دلبستگی مکانی را به‌عنوان یک مفهوم چندبعدی بررسی کرده‌اند، مشخص است که یک سؤال تک‌آیتمی، عمق پیوند عاطفی موجود بین سالمندان و جوامع خود را نشان نمی‌دهد [۱۰].

از آنجاکه سالمندان به دلیل سپری کردن زمان زیادی از دوران زندگی، مدت زمان بیشتری با محیط در ارتباط بوده‌اند و برداشت‌های متفاوتی از محیط زندگی خود داشته‌اند و نیز باتوجه به کاهش عملکردهای جسمی و روانی آن‌ها، این دسته افراد به‌عنوان گروهی با نیازهای ویژه به شمار می‌روند؛ بررسی دلبستگی مکانی در سالمندان مدلی ویژه و مختص شرایط و نیازمندی‌های آن‌ها را می‌طلبد. اگرچه برهوت جهت روان‌سنجی مدل دلبستگی مکانی خود روایی و پایایی قابل‌قبولی را برای ابزار توسعه‌یافته‌اش گزارش کرد [۱۰]، اما روایی صوری این ابزار بررسی نشده است تا اهمیت، دشواری و ابهامات گویه‌ها از نظر خود سالمندان مشخص شود؛ از طرف دیگر این ابزار مختص جامعه روستایی ویلز و متناسب با سبک زندگی و تجربیات خاص سالمندان آنجا است و همان‌طور که خود نویسنده هم در مطالعه‌اش اشاره کرده است بعضی قلمروهای دیگر دلبستگی مکانی، مثل قلمرو تاریخی آن در نظر گرفته نشده است. یکی دیگر از ابزارهای توسعه‌یافته برای سنجش دلبستگی مکانی سالمندان، پرسش‌نامه دلبستگی مکانی برای سالمندان ساکن جامعه توسط چنگ^۱ و همکاران است که ۵ عامل (معنای زندگی، وابستگی، احساس «در جای خود»^۲، تداوم و مشارکت اجتماعی) را دربر می‌گیرد [۱۱]. اما در این مطالعه، دلبستگی مکانی سالمندان، به‌تنهایی به‌عنوان پیوند سالمند به محیط خانه و محله بررسی نشده است. همچنین از آنجاکه ثبات زمانی این مطالعه پایین بوده است، بعضی از مفاهیم مربوط به سالمندان، مثل خاطره‌انگیز بودن محیط زندگی که پیوندهای عاطفی شدیدی را بین فرد و محیط ایجاد می‌کند و تجربیاتی که از زندگی در آن مکان به‌دست می‌آید، در نظر گرفته نشده است.

از این‌رو در دوران سالمندی بحث محیط، به دلیل کاهش میزان فعالیت و افزایش خطر از دست دادن کفایت عملکردی فرد اهمیت بیشتری دارد. اگرچه برخی مباحث مفهومی در مورد مؤلفه‌های اساسی دلبستگی مکانی برای افراد سالمند وجود دارد [۷، ۱۲] اما هیچ مدل اندازه‌گیری چندبعدی مناسبی، برای استفاده در جمعیت سالمندان شهری در مرور مطالعات دیده نشد و اندک

مطالعه دلبستگی انسان به محیط فیزیکی‌اش طی چند سال گذشته مورد توجه بسیاری از سالمندشناسان قرار گرفته است [۱]. مفهوم «دلبستگی مکانی» به تأثیر عاطفی یک مکان اشاره دارد که افراد را به‌لحاظ حسی و فرهنگی به خود جذب می‌کند. یافته‌های یک مطالعه نشان داد که ۹۲ درصد افراد ۶۵ تا ۷۴ سال و ۹۵ درصد افراد بالای ۷۵ سال می‌خواهند تا جایی که امکان دارد در خانه‌هایشان بمانند و استقلال خود را حفظ کنند [۲]. روان‌شناسان محیطی سالمندان، ادعا می‌کنند که افراد با رسیدن به سنین سالمندی، به مکانی که در آن زندگی می‌کنند، دل‌بسته می‌شوند، اما هم‌زمان نیز نسبت به محیط اجتماعی و فیزیکی خود حساس می‌شوند [۳]. در پارادایم تعامل‌گرای پویا^۱ فرض بر آن است که شخصیت و محیط در زمان‌های طولانی بر هم تأثیر می‌گذارند و با افزایش سن و ورود به سنین سالمندی دلبستگی مکانی نیز افزایش می‌یابد [۴].

در حالی که دانش در زمینه دلبستگی مکانی زیاد است، اما هنوز شکاف‌های کلیدی در آن وجود دارد؛ به‌عنوان مثال، گیتلین به این نتیجه رسید که دلبستگی مکانی ممکن است برای گروه‌های آسیب‌پذیر یا افرادی که در محله‌های در حال تغییر یا نامطلوب زندگی می‌کنند مشکلات بیشتری ایجاد کند [۵]. همچنین در مورد وسعت تغییراتی که در مسیر تجربیات زندگی^۲ درباره دلبستگی مکانی ایجاد می‌شود، دانسته‌های کمتری وجود دارد و مطالعات پیرامون شرایط محلی تأثیرگذار بر دلبستگی مکانی سالمندان محدود است [۶]. از طرف دیگر، علی‌رغم اهمیت دلبستگی مکانی، تعداد کمی از متون علمی چندبعدی بودن این مفهوم را در سالمندان بررسی کرده‌اند. رولز دلبستگی مکانی را در سالمندان یک منطقه روستایی با رکود اقتصادی شدید و افسردگی عمیق ساکنان آنجا بررسی کرد که مدل دلبستگی‌اش شامل ابعاد درونی بودن فیزیکی^۳، اجتماعی^۴ و خودشرح‌حال‌نویسی^۵ است [۷].

برهوت نیز یک طرح مفهومی دلبستگی مکانی را برای یک منطقه روستایی در ویلز شمالی ارائه کرده است که شامل ابعاد فیزیکی، اجتماعی، زمانی و عوامل روانی^۶ است؛ اما مدل مفهومی او صرفاً حول بحث دلبستگی سالمندان به جامعه مطرح می‌شود [۸]. در مدل‌های دلبستگی مکانی مذکور که برای سالمندان ارائه شده‌اند، هر چند جنبه‌های مهم دلبستگی مکانی، نظیر جنبه‌های زیبایی‌شناختی، خاطرات و تجربیات زندگی در یک مکان، در

1. Dynamic Interactionistic Paradigm
2. Life Course
3. Physical
4. Social
5. Autobiographical
6. Psychological Factors

مصاحبه‌های گردآوری‌شده با روش تحلیل محتوای جهت‌دار با اقتباس از مطالعه ژانگ و ویلموت و نرم‌افزار MAXQDA نسخه ۱۰ تحلیل شدند [۱۴]. این بخش از مطالعه، در مقاله انتشار یافته دیگری از این پژوهش به صورت مبسوط گزارش شده است [۱۵]. در آخرین گام از فاز اول، براساس ترکیب یافته‌های گام اول و دوم، طبقات و زیرطبقات دل‌بستگی مکانی مشخص شد و مدل مفهومی دل‌بستگی مکانی سالمندان طراحی شد.

در گام اول فاز دوم، مخزن گویه‌ها براساس مدل حاصل، طراحی و سپس روایی صوری و محتوایی مقیاس آن بررسی شد. گویه‌های مخزن اولیه ابزار، به کمک کدهای استخراج‌شده از مصاحبه‌های کیفی و نقل‌قول‌های مرتبط و نیز با نگاه به ابزارهای موجود در حوزه دل‌بستگی مکانی سالمندان در چارچوب طیف لیکرت ۵ تایی طراحی شد. همچنین برای جلوگیری از سوگیری، از گویه‌های مثبت و منفی در طراحی مخزن گویه‌ها استفاده شد. روایی صوری ابزار با همراهی ۱۰ نفر از متخصصان و ۱۰ نفر از آزمودنی‌ها (سالمندان) از طریق بررسی گویه‌ها از نظر سطح دشواری، تناسب و ابهام انجام شد. نظرات آن‌ها راجع به جمله‌بندی و نحوه نگارش گویه‌ها پرسیده و در اصلاح گویه‌ها اعمال شد. روایی محتوایی ابزار به ۲ روش کیفی و کمی ارزیابی شد. در بخش روایی محتوایی کیفی، ابزار در اختیار ۱۰ نفر از متخصصان (ابزارسازی، سالمندی، علوم اجتماعی، روان‌شناسی و شهرسازی) قرار گرفت و از آن‌ها درخواست شد که پس از مطالعه دقیق مقیاس، دیدگاه‌های اصلاحی خود را مربوط به قواعد دستوری، انتخاب کلمات صحیح، قرارگیری آیتم‌ها در جای مناسب و کفایت گویه‌ها ارائه دهند [۱۶].

پس از گرفتن بازخورد از افراد و اصلاح موارد، بررسی روایی محتوای کمی انجام گرفت. مقیاس در اختیار همان ۱۰ نفر از افراد خبره قرار گرفت و با استفاده از نتایج آن، شاخص‌های نسبت روایی محتوا^{۱۱} جهت ارزیابی ضروری بودن، ایندکس روایی محتوا^{۱۲} جهت بررسی مرتبط بودن و شاخص روایی محتوای کل مقیاس^{۱۳} به دست آمد. جهت محاسبه نسبت روایی محتوا، از پانل متخصصان درخواست شد تا هر آیتم را براساس طیف ۳ قسمتی «ضروری است»؛ «مفید است، اما ضروری نیست» و «ضروری نیست» بررسی کنند که به ترتیب نمرات ۳ و ۲ و ۱ به نظرات داده شد. پاسخ‌ها براساس فرمول شماره ۱ محاسبه شد که در آن N تعداد افراد پانل و n_e نشان‌دهنده تعداد افرادی است که گویه را ضروری ارزیابی کرده‌اند. از طریق لاوشه، ارزش عددی نسبت روایی محتوا به کمک جدول تعیین حداقل ارزش تدوین‌شده تعیین شد [۱۷].

مدل‌هایی از دل‌بستگی مکانی موجود مخصوص سالمندان، ممکن است با فرهنگ بومی کشور ما متناسب نباشد. برای مثال یکی از ابعاد دل‌بستگی مکانی سالمندان ایرانی می‌تواند علاقه و پیوند ایجاد شده احساسی، عاطفی و رفتاری با بناهای تاریخی و مذهبی موجود در محلات مثل مساجد، حسینیه‌ها و امامزاده‌ها باشد که چنین بعدی در مدل‌های ارائه شده پیشین دیده نمی‌شود. براین اساس هدف از انجام این مطالعه، شناسایی ادراک سالمندان از این مفهوم و ابعاد آن در راستای طراحی یک ابزار مناسب و بررسی خصوصیات روان‌سنجی آن در شهر آران و بیدگل بود تا نتایج این مطالعه بتواند در برنامه‌ریزی‌های سلامت و سالمندی در مکان مفید واقع شود.

روش مطالعه

پژوهش حاضر، مطالعه‌ای با رویکرد ترکیبی اکتشافی متوالی^۱ از نوع طراحی و روان‌سنجی ابزار است که در سال‌های ۹۸ و ۹۹ در ۲ فاز کمی و کیفی انجام شد. فاز اول، شامل مرحله کیفی مطالعه بود که در ۳ گام صورت گرفت: ۱. انجام مرور مطالعات در راستای مفهوم پردازی دل‌بستگی مکانی سالمندان؛ ۲. مصاحبه کیفی با سالمندان در راستای طراحی مدل دل‌بستگی مکانی و تحلیل داده‌ها با رویکرد تحلیل محتوای جهت‌دار؛ ۳. طراحی مدل براساس یافته‌های گام اول و دوم.

فاز دوم، شامل مرحله کمی مطالعه و دو گام بود: ۱. تدوین گویه‌های مقیاس سنجش دل‌بستگی مکانی براساس مدل طراحی‌شده در فاز اول مطالعه و رواسازی صوری و محتوایی؛ ۲. بررسی روایی ساختاری ابزار به کمک تحلیل عاملی اکتشافی و سپس بررسی برازش مدل اندازه‌گیری دل‌بستگی مکانی با استفاده از تحلیل عامل تأییدی.

در گام اول فاز اول، سعی شد با توجه به نظریه آرکسی و اومالی، به کمک مرور جامع^{۱۰} منابع پژوهشی مفهوم و ابعاد مختلف مدل‌های دل‌بستگی مکانی در پایگاه‌های اطلاعاتی جست‌وجو و بررسی شود [۱۳]. هدف اصلی این مرحله، ایجاد چارچوبی برای استخراج مؤلفه‌های مفهوم دل‌بستگی مکانی از منظر سالمندان، در مراحل بعد بود.

در فاز دوم، گام اول برای شناخت و تبیین ابعاد مفهوم دل‌بستگی مکانی، براساس ماتریس حاصل از یافته‌های مرور مطالعات قبلی و سؤالات مصاحبه کیفی طراحی شد و محقق وارد میدان تحقیق (محلات شهر آران و بیدگل) شد و با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند و انجام مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و ادامه آن تا مرحله اشباع داده‌ها، اطلاعات لازم جمع‌آوری شد. در این مطالعه، با ۱۴ نفر از افراد ۶۰ سال به بالا مصاحبه انجام شد.

11. Content Validity Ratio (CVR)

12. Content Validity Index (CVI)

13. Scale Content Validity Index (S-CVI)

9. Sequential Exploratory Mixed Method Research

10. Scoping

نمونه را برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی بین ۵ تا ۱۰ نفر به ازای هر گویه ابزار توصیه می‌کنند [۲۲]. حجم نمونه باتوجه به معیار نسبت نمونه به تعداد گویه‌ها، با در نظر گرفتن نسبت ۷ نمونه به هر گویه، بر مبنای ۴۷ گویه ابزار دل‌بستگی مکانی سالمندان و با احتساب ۱۰ درصد ریزش و اندازه اثر ۱/۲، ۴۵۳ نفر تعیین شد. ابتدا براساس نقشه شهرداری، حوزه‌های مختلف شهر آران و بیدگل مشخص و از بین ۵۱ حوزه ۱۰ حوزه با فاصله تصادفی ۵ تایی و در هر حوزه یک محله به صورت تصادفی انتخاب شد. سپس تخمین تعداد نمونه بر مبنای توزیع جمعیت سالمندان در سطح حوزه‌ها صورت گرفت. پس از برآورد حجم نمونه، محقق در محلات به صورت تصادفی به در منازل مراجعه کرد و در صورت حضور سالمند در آن منزل مسکونی و داشتن معیارهای ورود به مطالعه، او را به‌عنوان نمونه انتخاب می‌کرد و در صورت نبود سالمند در آن منزل به سراغ منزل بعدی می‌رفت و در نهایت ۴۱۴ پرسش‌نامه تکمیل شد.

معیارهای ورود به مطالعه کمی، شامل تمایل به شرکت در مطالعه، شرط سنی حداقل ۶۰ سال، سکونت در شهر آران و بیدگل، توانایی برقراری ارتباط، عدم داشتن اختلالات شناختی براساس آزمون کوتاه شناختی^{۲۱} با نقطه برش بالینی $AMT < 8$ [۲۲] و معیارهای خروج از مطالعه تکمیل ناقص پرسش‌نامه‌ها بود. تعداد نمونه‌های جمع‌آوری شده، در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ جهت تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی به ۲ نیمه تقسیم شد.

به‌منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، پژوهش در معاونت پژوهشی و کمیته اخلاق دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی تأیید شد. همچنین قبل از شروع مطالعه، شرکت‌کنندگان از اهداف و اهمیت تحقیق آگاه شدند و با رضایت آگاهانه در تحقیق شرکت کردند. از آن‌ها برای شرکت در تحقیق و ضبط مصاحبه‌ها اجازه گرفته و اطلاعات آن‌ها محرمانه نگه داشته شد. شرکت‌کنندگان اجازه داشتند هر زمان که مایل بودند از پژوهش خارج شوند.

یافته‌ها

در طول تجزیه و تحلیل ۲۹ پژوهش مورد بررسی در گام اول مطالعه، نظرات سالمندان درباره دل‌بستگی مکانی به دست آمد و ابعاد مفهوم دل‌بستگی مکانی در مطالعات کدگذاری و طبقه‌بندی شد. ابعاد در ماتریس خلاصه شده و شامل ۱۷ زیرشاخه و ۵ دسته اصلی: دل‌بستگی فیزیکی، دل‌بستگی اجتماعی، دل‌بستگی اقتصادی، دل‌بستگی روان‌شناختی و دل‌بستگی زیست‌پیشینه‌ای^{۲۲} بود [۱۳]. از ابعاد حاصل از مرور مطالعات به‌عنوان چارچوبی برای طراحی مصاحبه کیفی با سالمندان استفاده شد و ۵ بُعد اصلی، شامل دل‌بستگی اجتماعی-اقتصادی، دل‌بستگی عاطفی، دل‌بستگی فیزیکی، دل‌بستگی زیست‌پیشینه‌ای و دل‌بستگی فرهنگی مذهبی با استفاده از

سپس مرتبط بودن هر گویه از پرسش‌نامه براساس شاخص ۴ گزینه‌ای «اصلاً مرتبط نیست»؛ «تا حدودی مرتبط است»؛ «نسبتاً مرتبط است»؛ «کاملاً مرتبط است» بررسی و از طریق نسبت مجموع امتیاز موافق برای هر گویه با رتبه ۳ و ۴ بر تعداد کل پاسخ‌ها، ایندکس روایی محتوا برای تک‌تک گویه‌ها و همچنین کل ابزار محاسبه شد (فرمول شماره ۱) [۱۸].

$$1. \text{CVR} = \frac{\text{number of raters giving a rating of '3' or '4'}}{\text{total number of raters}}$$

به‌منظور حذف موافقت شانس بین پاسخ‌های متخصصان از ضریب کاپا استفاده شد [۱۹].

در گام دوم از مرحله دوم در یک مطالعه پیمایشی، در بازه زمانی اردیبهشت تا خرداد ماه سال ۱۳۹۹، پس از گردآوری داده‌ها، با استفاده از روش تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی^{۱۴} اعتبار ساختاری ابزار (از انواع اعتبار سازه‌ای) بررسی شد. جهت انجام تحلیل عاملی اکتشافی، از شاخص کیزر میراولکین^{۱۵} و آزمون کرویت بارتلت^{۱۶} و جهت برازش مدل از شاخص‌های ریشه میانگین مربعات خطای برآورد^{۱۷}، شاخص نیکویی برازش^{۱۸} و شاخص برازش تطبیقی^{۱۹} از طریق تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. همچنین روایی هم‌گرای ابزار، با مقیاس دل‌بستگی مکانی خدایی و همکاران بررسی شد. میزان پایایی ابزار دل‌بستگی مکانی در مطالعه خدایی و همکاران براساس روش همسانی درونی ۰/۷۱ درصد تعیین شده است [۲۰]. همچنین در مطالعه فرخ‌نژاد افشار و همکاران قابلیت اطمینان این مقیاس با استفاده از روش ثبات درونی بررسی شد ($\alpha = 0/95$). آلفای کرونباخ هر بعد نیز بدین ترتیب به دست آمد: روابط اجتماعی ($\alpha = 0/95$)، دل‌بستگی مکانی ($\alpha = 0/97$)، هویت مکانی ($\alpha = 0/97$) [۲۱]. برای بررسی پایایی ابزار، از روش محاسبه آلفای کرونباخ جهت بررسی همسانی درونی و ثبات زمانی استفاده شد. برای بررسی ثبات زمانی، ابزار در دو نوبت با فاصله زمانی ۲ هفته در نمونه‌هایی متشکل از ۳۰ سالمند تکمیل شد و همبستگی بین نمرات در دو نوبت پاسخ‌دهی محاسبه شد. تحلیل عاملی اکتشافی و بررسی پایایی ابزار توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ و تحلیل عاملی تأییدی از طریق نرم‌افزار Amos نسخه ۲۴ انجام شد.

جامعه آماری، شامل سالمندان ساکن جامعه شهر آران و بیدگل بودند که برای انتخاب نمونه‌های هدف، از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای^{۲۰} استفاده شد. اکثر پژوهشگران، حجم

14. Exploratory Factor Analysis (EFA)
15. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)
16. Bartlett's Test of Sphericity
17. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)
18. Goodness of Fit Index (GFI)
19. Comparative Fit Index (CFI)
20. Multi-Stage Cluster Sampling

21. AMT

22. Autobiographical Attachment

نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز برآورد خوبی را مبتنی بر شاخص‌های برازش به‌دست‌آمده در سطح خانه (CMIN/DF=۲/۴۵، GFI=۰/۸۷۷، CFI=۰/۹۱۶، TLI=۰/۸۹۴، RMSEA=۰/۰۸۰) و محله نشان داد و مشخص شد که ۱۶ سؤال ابزار دلبستگی به خانه و ۲۶ سؤال ابزار دلبستگی به محله (CMIN/DF=۲/۲۱، GFI=۰/۸۰۹، CFI=۰/۸۶۰، TLI=۰/۸۴۱، RMSEA=۰/۰۷۷) در سالمندان از روایی سازه قابل‌قبولی برخوردار است. همچنین باتوجه‌به نتایج نهایی تحلیل عاملی تأییدی، متغیرها همبستگی بالایی را با عامل مربوط به خود نشان دادند (تصویرهای شماره ۱ و ۲).

ابزار ساخته‌شده دلبستگی مکانی سالمندان از روایی هم‌گرایی مناسبی به‌ترتیب در سطح خانه و محله با ضریب همبستگی ۰/۵۹ و ۰/۸۷ درصد بر خوردار بود ($P < ۰/۰۰۱$). نام‌گذاری عوامل براساس ماهیت مفهومی گویه‌های عامل و با نظر تیم تحقیق انجام شد. نام عوامل به‌دست‌آمده در تحلیل عامل اکتشافی (جدول‌های شماره ۲ و ۳)، نام مخفف در مدل (تصویرهای شماره ۱ و ۲)، گویه‌ها، ضریب آلفای کرونباخ (پایایی ابزار) و ضریب همبستگی درون‌طبقه‌ای مرتبط به هر عامل در هر ۲ سطح دلبستگی به خانه و محله در جدول شماره ۴ ارائه شده است. مقادیر ضریب آلفای کرونباخ و همبستگی درون‌طبقه‌ای نشان داد که تمامی ابعاد و ابزار دلبستگی مکانی سالمندان در ۲ سطح خانه و محله از پایایی قابل‌قبولی برخوردار است.

در کل پرسش‌نامه ۴۲ گویه‌های دلبستگی مکانی با مقیاس ۵ گزینه‌ای طیف لیکرتی از ۱ «کاملاً مخالفم» تا ۵ «کاملاً موافقم» طراحی و ارزیابی شد. البته برای گویه شماره ۲۲ نمره‌گذاری به‌صورت معکوس انجام می‌شود. شاخص دلبستگی مکانی سالمندان مجموع ساده از نمره تمام گویه‌ها در سطوح خانه و محله به‌صورت جداگانه است؛ بنابراین، نمره بالاتر نشان‌دهنده دلبستگی بیشتر در سطوح خانه یا محله است. در این شیوه باتوجه‌به تعداد گویه‌ها و دامنه نمرات آن‌ها به‌لحاظ تئوریک، دامنه شاخص دلبستگی مکانی سالمندان در سطح خانه بین ۱۶ تا ۸۰ و در سطح محله بین ۲۶ تا ۱۳۰ است.

بحث

این مطالعه با هدف طراحی و روان‌سنجی ابزار دلبستگی مکانی سالمندان^{۲۳} انجام شد. ابزار دلبستگی مکانی سالمندان براساس مروری بر مطالعات گذشته و دیدگاه افراد سالمند در مورد دلبستگی و پیوند ایجادشده بین آن‌ها و در دو سطح خانه و محله طراحی شد. ابزار طراحی‌شده از نظر صوری و محتوایی، سازه و هم‌گرا از روایی خوبی برخوردار بود، همچنین و پایایی قابل‌قبولی براساس همسانی درونی و ثبات زمانی داشت. در مقایسه، در ابزار دلبستگی مکانی برای سالمندان جامعه، در مطالعه چنگ

روش تحلیل محتوای جهت‌دار به دست آمد [۱۵]. پس از استخراج ماتریس مرور جامع (به‌عنوان چارچوب مفهومی مصاحبه با سالمندان و تحلیل داده‌ها) و تحلیل یافته‌های کیفی، استخراج کدها، زیرطبقات و ابعاد اصلی و مشخص شدن مدل نهایی دلبستگی مکانی سالمندان، طراحی گویه‌ها و ساخت مخزن اولیه ابزار با ۸۶ گویه انجام شد. سپس باتوجه‌به هم‌پوشانی، شبیه بودن و نامرتب بودن گویه‌ها تعدادی از گویه‌ها حذف و ابزار اولیه با ۶۷ گویه آماده شد.

در بررسی روایی صوری، از نظر متخصصان، تعدادی گویه اصلاح نگارشی شد و از نظر ۱۰ نفر از سالمندان نیز دو گویه جهت رفع ابهام نیاز به اصلاح داشت که اصلاحات موردنظر در ابزار اعمال شد. بعد از پانل متخصصان و امتیازدهی آن‌ها به گویه‌های مخزن اولیه، اکثریت گویه‌ها CVR بالای ۰/۷ درصد و CVI بالای ۰/۷۹ درصد داشتند و مواردی که نمرات پایینی داشتند حذف و یا اصلاح شد. S-CVI نیز ۰/۸۹ درصد محاسبه شد. تنها ۵ گویه، کاپای زیر ۰/۷۴ درصد داشتند که حذف شدند. براین‌اساس ۱۸ گویه حذف شد و در نتیجه ابزار به ۴۹ گویه تقلیل یافت. براساس بررسی پایایی اولیه، دو گویه به دلیل عدم تناسب با سایر سؤالات و کاهش نمره شاخص آلفای کرونباخ حذف شد و نهایتاً ۴۷ گویه باقی ماند. نسخه اصلاح‌شده ابزار که شامل ۴۷ گویه بود جهت رواسازی کمی مورد آزمون میدانی قرار گرفت. مشخصات جمعیت شناختی نمونه موردبررسی در جدول شماره ۱ آمده است.

از آنجا که براساس یک سازه کلی دلبستگی مکانی، نتایج قابل‌قبولی به‌دست نیامد جهت بررسی و شناسایی تعداد عوامل و گویه‌های مرتبط به هر عامل و نیز باتوجه‌به نظر پانل متخصصین در روایی محتوایی بر مجزا بودن ماهیت ۲ سطح دلبستگی به خانه و محله، تحلیل عاملی اکتشافی برای ۲ سطح دلبستگی به خانه و محله به‌صورت مجزا انجام شد.

باتوجه‌به نتایج به‌دست‌آمده مشخص شد که حجم نمونه مورد بررسی کفایت لازم در سطح خانه ($KMO=۰/۸۹۳$) و محله ($KMO=۰/۸۸۹$) و ابزار قابلیت انجام تحلیل عاملی را در هر دو سطح ($P < ۰/۰۰۱$) دارد. براین‌اساس باتوجه‌به مقدار ویژه بالاتر از ۱ گویه‌ها روی ۳ عامل در هر سطح قرار گرفتند. در اجرای تحلیل عاملی، گویه‌هایی که بار عاملی کمتر از ۰/۴ و یا بار عاملی بالایی روی چندین عامل داشتند و یا بر روی عاملی قرار گرفتند که از نظر مفهومی نامرتب بود حذف شدند. در این مرحله در سطح خانه ۲ و در سطح محله نیز ۳ گویه حذف شد و به‌ترتیب در هر سطح ۱۶ و ۲۶ گویه باقی ماند. بنابراین پرسش‌نامه نهایی شامل ۴۲ سؤال است که در پیوست مقاله ارائه شده است. ۶ عامل مستخرج ۶۱/۷۵ و ۵۰/۰۶ درصد واریانس کل گویه‌ها را به‌ترتیب در سطح خانه و محله تبیین کردند. سؤالات بارشده بر هر عامل و بار عاملی آن‌ها در ۲ سطح خانه و محله در جدول‌های شماره ۲ و ۳ آمده است.

جدول ۱. مشخصات جمعیتی نمونه مورد بررسی (سالمندان ۶۰ ساله و بالاتر شهر آران و بیدگل ۱۳۹۹)

تعداد (درصد)	مشخصه	
۲۱۳(۵۱/۴)	مرد	جنس
۲۰۱(۴۸/۶)	زن	
۳۰۳(۷۳/۲)	۶۰ تا ۷۵ ساله	گروه سنی
۹۳(۲۲/۵)	۷۵ تا ۸۵ ساله	
۱۸(۴/۳)	۸۵ ساله و بیشتر	
۳۲۰(۷۷/۳)	دارای همسر	وضع زناشویی
۹۴(۲۲/۷)	بدون همسر	
۱۷۴(۴۲/۰)	بی سواد	سطح تحصیلات
۱۵۵(۳۷/۵)	ابتدایی یا نهضت	
۱۵(۳/۶)	راهنمایی	
۳۴(۸/۲)	متوسطه و دیپلم	
۳۶(۸/۷)	دانشگاهی	
۸۶(۲۰/۸)	شاغل	وضعیت فعالیت
۱۶۱(۳۸/۹)	خانه‌دار	
۱۱۳(۲۷/۳)	بازنشسته و دارای درآمد بدون کار	
۵۴(۱۳/۰)	ازکارافتاده	
۸۸(۲۱/۳)	شاغل	وضعیت فعالیت همسر
۱۹۱(۴۶/۱)	خانه‌دار	
۸۶(۲۰/۷)	بازنشسته و دارای درآمد بدون کار	
۳۹(۹/۴)	از کار افتاده	
۱۱۴(۲۷/۵)	کمتر از ۱ میلیون تومان	مجموع درآمد ماهانه
۱۴۵(۳۵/۰)	۱ تا ۲ میلیون تومان	
۹۳(۲۲/۵)	۲ تا ۳ میلیون تومان	
۲۲(۵/۳)	۳ تا ۴ میلیون تومان	
۱۹(۴/۶)	۴ تا ۵ میلیون تومان	
۲۱(۵/۰)	بیشتر از ۵ میلیون	
۳۴(۱۰/۶)	خیلی ضعیف	وضعیت اقتصادی
۹۸(۲۳/۷)	ضعیف	
۱۸۴(۴۴/۴)	متوسط	
۷۰(۱۶/۹)	خوب	
۱۸(۴/۳)	خیلی خوب	

مشخصه	تعداد (درصد)
هیچ	۹(۲/۲)
۱ تا ۳ عدد	۱۲۹(۳۱/۲)
۴ تا ۶ عدد	۱۶۰(۳۸/۶)
۷ تا ۹ عدد	۹۱(۲۲/۰)
۱۰ عدد و بیشتر	۲۵(۶/۰)
۱ نفر	۶۹(۱۶/۷)
۲ نفر	۲۰۴(۴۹/۳)
۳ نفر	۸۴(۲۰/۳)
۴ نفر	۳۴(۸/۲)
۵ نفر و بیشتر	۲۳(۵/۵)
تنها	۶۹(۱۶/۷)
فقط با همسر	۱۸۳(۴۴/۲)
با همسر و فرزندان	۱۲۹(۳۱/۲)
فقط با فرزندان	۲۵(۶/۰)
با افراد فامیل و یا آشنایان	۸(۱/۹)
ملکی / شخصی	۳۹۳(۹۵)
رهنی / اجاره‌ای	۲۱(۵)
بهارت‌رسیده از خانواده خودم	۲۶(۶/۳)
بهارت‌رسیده از خانواده همسر	۹(۲/۲)
هیچ کدام	۳۷۹(۹۱/۵)

تعداد نمونه شامل ۴۱۴ نفر سالمند ۶۰ ساله و بالاتر

سالمند

دل‌بستگی مکانی سالمندان پیرامون خاطرات رویدادهای رخ داده در مکان در گذر زمان با افراد خاص بود که در مطالعه برهولت در بعد زمانی دل‌بستگی مکانی مطرح شد [۸]. همچنین دوست داشتن خانه و اهمیت دادن به نگهداری و تعمیر آن از موارد دیگری بود که زیرمجموعه عامل دل‌بستگی عاطفی قرار گرفت. چرا که افراد سالمند اغلب در خانه‌های فرسوده و قدیمی زندگی می‌کنند که ممکن است به تعمیرات گسترده یا بازسازی احتیاج داشته باشند [۲۸]. در این زمینه برخی از محققان گفته‌اند که باتوجه به آگاهی افراد سالمند از اینکه زمان باقی‌مانده آن‌ها برای زندگی محدود است، اغلب بر دست‌یابی به رضایت احساسی و تعمیق ارتباطات مهم عاطفی تمرکز می‌کنند [۲۹]. بعد دل‌بستگی فیزیکی به خانه به هر آنچه مربوط به کالبد فیزیکی خانه است اشاره دارد و بیانگر دل‌بستگی به ظاهر، راحتی و دسترسی آن است. در سنین سالمندی باتوجه به شرایط جسمی و عملکردی افراد، دسترسی، دوستدار سالمند بودن محیط و مناسب بودن

و همکاران روایی هم‌گرا بررسی نشد و پایایی پایینی نیز گزارش شده است [۱۱]. در مطالعه برهولت نیز روایی صوری، روایی ساختاری (تحلیل عامل تأییدی)، روایی هم‌گرا و همسانی درونی ابزار بررسی نشده بود [۱۰]. یافته‌های مطالعه نشان داد که دل‌بستگی مکانی به‌عنوان یک مفهوم چندبعدی، پیوندهای ایجادشده بین افراد و مکان‌های خاص آن‌ها را نشان می‌دهد که در چندین مطالعه به آن اشاره شده بود [۲۴-۲۷].

یکی از سطوح دل‌بستگی مکانی، دل‌بستگی به خانه است و منظور از آن گرهی است که بین فرد و خانه، آپارتمان یا هر سرپناه دیگری که محل سکونتش است ایجاد می‌شود. در این مطالعه سه عامل دل‌بستگی عاطفی، دل‌بستگی فیزیکی و وابستگی مورد بررسی قرار گرفت. در عامل دل‌بستگی عاطفی به خانه، پیوندهای ایجادشده بین فرد و محیط خانه که باعث گره خوردن او به مکان از لحاظ احساسی می‌شود، مورد بحث قرار می‌گیرد. به‌عنوان مثال یکی از سوالات بعد دل‌بستگی عاطفی به خانه در ابزار

جدول ۲. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی گویه‌های بارشده روی سه عامل دلبستگی به خانه و مقادیر آلفای آن‌ها

سازه (بعد) و گویه	بار عاملی	% واریانس
دلبستگی عاطفی ($\alpha=0/78$)		
خانمم برایم خاطرات خوب و به یادماندنی دارد. (گویه ۱۸)	۰/۷۶	۴۳/۳۲
به تعمیر و نگهداری خانمم اهمیت می‌دهم. (گویه ۱۷)	۰/۶۸	
دوست دارم خانمم بعد از مرگ، توسط بازماندگانم حفظ شود. (گویه ۱۶)	۰/۶۰	
وقتی از خانمم دورم، دلتنگ آن می‌شوم. (گویه ۱۵)	۰/۵۸	
در خانمم، احساس امنیت می‌کنم. (گویه ۸)	۰/۵۷	
از زندگی در این خانه لذت می‌برم. (گویه ۱۴)	۰/۴۵	
دلبستگی فیزیکی ($\alpha=0/86$)		
من در خانه خودم خیلی راحتم. (گویه ۴)	۰/۷۸	۸/۲۱
دوست دارم تا پایان عمر، در همین خانه زندگی کنم. (گویه ۵)	۰/۷۴	
اسباب و لوازم خانمم طوری چیده شده است که به من آرامش می‌دهد. (گویه ۳)	۰/۶۷	
در خانمم هرآنچه را نیاز دارم، در دسترسم است. (گویه ۶)	۰/۶۲	
وسعت خانمم برایم کافی است. (گویه ۲)	۰/۶۲	
خانه دل‌بازم را دوست دارم. (گویه ۱)	۰/۶۰	
وابستگی ($\alpha=0/84$)		
این خانه، دوست‌داشتنی‌ترین دارایی من است. (گویه ۱۰)	۰/۸۲	۸/۲۱
خانمم برای من همه‌چیز است. (گویه ۱۲)	۰/۷۹	
من بسیار به این خانه وابسته هستم. (گویه ۱۳)	۰/۷۳	
احساس می‌کنم خانمم بخشی از وجود من شده است (گویه ۹).	۰/۷۲	

سالمند

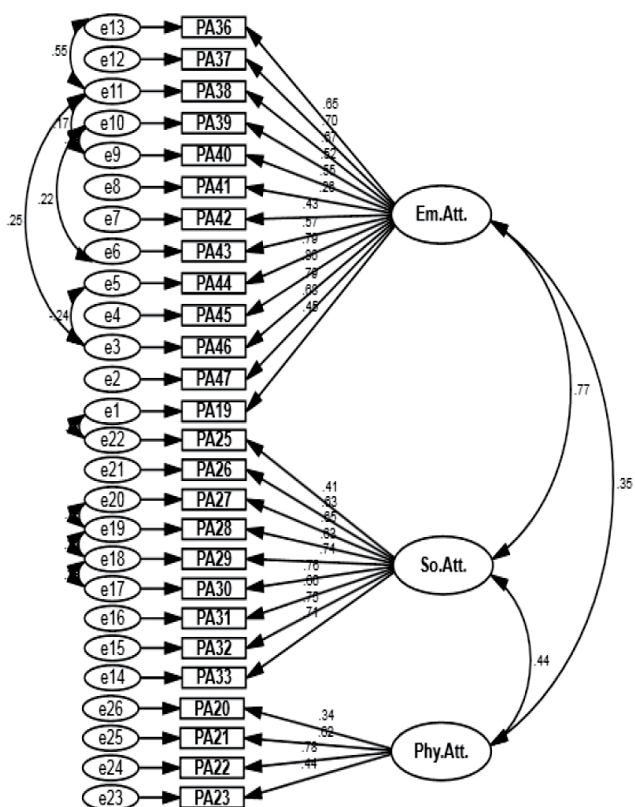
سطح دیگر دلبستگی مکانی، دلبستگی به محله است و به ارتباط عاطفی فرد با محیط فیزیکی و اجتماعی محله سکونت خود و نحوه تعامل با محیط محلی و ارتباط با همسایگان اشاره دارد که در این مطالعه شامل ۳ عامل دلبستگی عاطفی، دلبستگی اجتماعی و دلبستگی فیزیکی به محله بود. دلبستگی عاطفی به محله نتیجه اعتقادات و احساسات مثبتی است که فرد در فرایند تعامل با مکان و معنا بخشیدن به آن خلق می‌کند [۳۱] و به پیوند عاطفی میان شخص و مکان که به واسطه علاقه، شناخت و تجربه‌های فرد در محله سکونتش شکل می‌گیرد، گفته می‌شود. دلبستگی اجتماعی به محله جنبه اجتماعی محیط را در نظر می‌گیرد و به هر آنچه در آن می‌تواند سالمندان را از نظر اجتماعی و جمعی جذب کند اشاره دارد. اهمیت تعاملات و ارتباطات متقابل با همسایگان به‌طور کلی اغلب در بعد اجتماعی

مکان با سنین سالمندی لازم است؛ همچنان که نظریه تناسب فرد و محیط^{۳۴} بیان می‌کند مردم یک نیاز ذاتی به تناسب با محیط خود دارند و به دنبال محیط‌های متناسب با شرایطشان هستند؛ زیرا، آن‌ها باید زندگی خود را کنترل کنند و ناامنی را کاهش دهند [۳۰].

وابستگی به مکان زیرمجموعه و جنبه کاربردی دلبستگی مکانی است و به این نکته اشاره دارد که مکانی مثل خانه با توجه به امکانات و پتانسیل موجود در آن، شرایط انجام چه کارهایی را برای فرد فراهم می‌کند تا به واسطه آن‌ها انسان به آن مکان اتصال یابد. این مورد در مطالعه چنگ و همکاران نیز به‌عنوان یکی از عوامل دلبستگی مکانی سالمندان شناخته شد [۱۱].

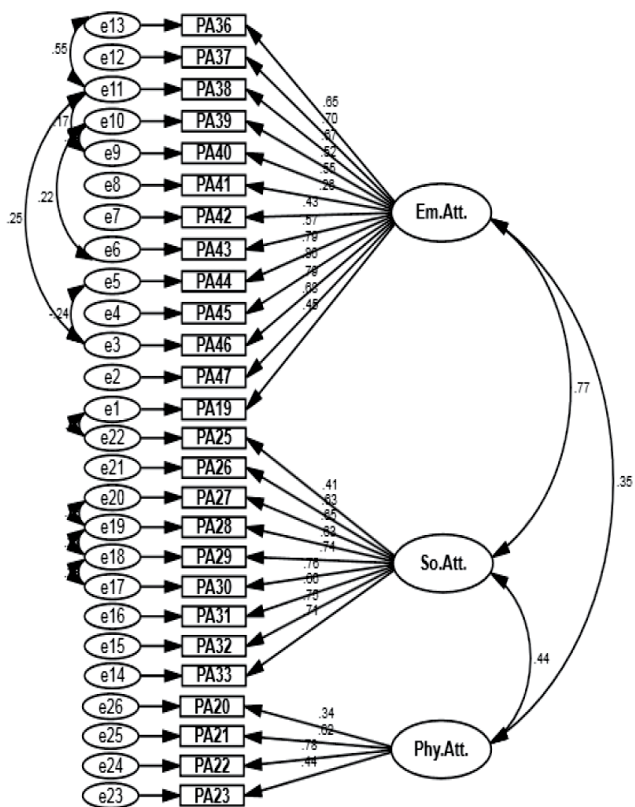
جدول ۳. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی گویه‌های بارشده روی ۳ عامل دل‌بستگی به محله و مقادیر آلفای آن‌ها

درصد واریانس	بار عاملی	سازه (بعد) و گویه
۳۵/۰۸		دل‌بستگی عاطفی ($\alpha=۰/۸۷$)
	۰/۷۵	تجربیات خوبی در این محله به‌دست آورده‌ام. (گویه ۴۵)
	۰/۷۱	این محله برایم خاطره‌انگیز است. (گویه ۴۴)
	۰/۶۶	من بسیار به این محله وابسته هستم. (گویه ۲۸)
	۰/۶۵	محل زندگی‌ام را از سایر نواحی شهر بیشتر دوست دارم. (گویه ۳۷)
	۰/۶۲	من به راه و روش زندگی مردم محله‌ام افتخار می‌کنم. (گویه ۴۶)
	۰/۶۰	خودم را در پیشرفت محله‌ام سهیم می‌دانم. (گویه ۴۳)
	۰/۶۰	اگر برای مدتی از محله‌ام دور باشم، دلم برای آن تنگ می‌شود. (گویه ۳۶)
	۰/۵۸	از این که محله‌ام آسیب ببیند یا خراب شود، ناراحت می‌شوم. (گویه ۳۹)
	۰/۵۷	در صورت رفتن از این محله، برای مراسم‌های مذهبی و سنتی به محله خودم برمی‌گردم. (گویه ۴۷)
	۰/۵۵	تمامی کوچه پس‌کوچه‌های محله‌ام را می‌شناسم. (گویه ۴۲)
	۰/۵۲	اگر مجبور شوم از این خانه بروم، باز هم در همین محله خانه می‌گیرم. (گویه ۴۰)
	۰/۴۵	فضای محله‌ام را دوست دارم. (گویه ۱۹)
۰/۴۲	در محله‌ام احساس غریبگی می‌کنم. (گویه ۴۱)	
۸/۳۹		دل‌بستگی اجتماعی ($\alpha=۰/۸۷$)
	۰/۷۷	احساس می‌کنم اشتراکات زیادی با افراد این محله دارم. (گویه ۳۰)
	۰/۷۲	از دوستی و رابطه با همسایه‌ها لذت می‌برم. (گویه ۲۹)
	۰/۷۰	هم‌محله‌ای‌هایم را دوست دارم. (گویه ۲۸)
	۰/۶۸	این محله بهترین مکان برای کارهایی است که من دوست دارم انجام دهم. (گویه ۳۲)
	۰/۶۸	در محله‌ام افرادی هستند که برای کمک می‌وانم روی آن‌ها حساب کنم. (گویه ۳۳)
	۰/۶۴	من در یک محله امن زندگی می‌کنم. (گویه ۲۶)
	۰/۶۳	افتخار می‌کنم که بگویم بچه یا ساکن این محله هستم. (گویه ۳۷)
	۰/۶۰	به اکثر مردم این محله اعتماد دارم. (گویه ۳۱)
	۰/۵۰	مردم این محله در زندگی خصوصی من دخالتی نمی‌کنند. (گویه ۲۵)
۶/۵۸		دل‌بستگی فیزیکی ($\alpha=۰/۶۰$)
	۰/۷۰	آب‌وهوای محله‌ام را دوست دارم. (گویه ۲۲)
	۰/۶۷	از طبیعت و فضای سبز محله‌ام لذت می‌برم. (گویه ۲۱)
	۰/۵۶	از اینکه بعضی از بستگانم در این محله زندگی می‌کردند، دلخوش هستم. (گویه ۳۳)
	۰/۵۳	ترجیح می‌دهم مایحتاجم را از فروشگاه‌های محله خودم خریداری کنم. (گویه ۲۰)

سالمند

تصویر ۱. نتایج حاصل از تحلیل عامل تأییدی ۱۶ سؤال پرسش‌نامه دلبستگی مکانی سالمندان در سطح خانه

سالمند

تصویر ۲. نتایج حاصل از تحلیل عامل تأییدی ۲۶ سؤال پرسش‌نامه دلبستگی مکانی سالمندان در سطح محله

جدول ۴. نام‌گذاری عوامل، تعداد و گویه‌های مرتبط به هر عامل و ضرایب آلفای کرونباخ

عامل	ابعاد	تعداد گویه	گویه‌های مرتبط طبق پرسش‌نامه پیوست	ضریب آلفای کرونباخ	ضریب همبستگی درون طبقه‌ای
۱	دلبستگی عاطفی (Em.Att)	۶	۸، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸	۰/۷۸۴	۰/۶۶۲
۲	دلبستگی فیزیکی (Phy.Att)	۶	۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶	۰/۸۶۱	۰/۶۷۲
۳	وابستگی (Dependence)	۴	۹، ۱۰، ۱۲، ۱۳	۰/۸۴۶	۰/۶۸۸
-	دلبستگی به خانه	۱۶	مجموع ۱۶ سؤال	۰/۹۰۰	۰/۸۰۰
۱	دلبستگی عاطفی (Em.Att)	۱۳	۱۹، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸	۰/۸۷۴	۰/۷۰۲
۲	دلبستگی اجتماعی (So.Att)	۹	۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳	۰/۸۷۳	۰/۷۵۰
۳	دلبستگی فیزیکی (Phy.Att)	۴	۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳	۰/۵۹۹	۰/۵۵۸
-	دلبستگی به محله	۲۶	مجموع ۲۶ سؤال	۰/۹۰۳	۰/۸۰۱

سالمند

قالب ابزار ابزار دلبستگی مکانی سالمندان با روایی و پایایی بالا و قابل قبول، به صورت مجموعه‌ای یک پارچه در نظر گرفته شود تا هم ابزاری خاص سالمندان باشد و هم مضامین مرتبط با شرایط زندگی آن‌ها را به صورت جامعی دربر گیرد.

نتیجه‌گیری نهایی

این مطالعه اولین مطالعه در ایران است که مدل دلبستگی مکانی سالمندان را براساس مرور مطالعات قبلی و درک افراد سالمند ساکن جامعه برای پررنگ‌تر کردن بحث سالمندی در مکان پیشنهاد می‌دهد. ابزار ابزار دلبستگی مکانی سالمندان طراحی شده براساس این مدل، از روایی صوری، محتوایی، سازه و پایایی قابل قبولی برخوردار است. در آینده، این مقیاس می‌تواند به عنوان شاخصی برای ارزیابی دلبستگی مکانی سالمندان مورد استفاده قرار بگیرد و دلبستگی آن‌ها را در ابعاد عاطفی، فیزیکی و وابستگی در سطح خانه و ابعاد عاطفی، اجتماعی و فیزیکی در سطح محله بررسی کند و نتایج حاصل از آن در ساخت و سازهای شهری و بحث سالمندی در مکان جهت ارتقای دلبستگی به مکان افراد سالمند، به کار گرفته شود (ابزار طراحی شده در ضمیمه ۱ موجود است). باتوجه به اینکه مطالعه حاضر در بین سالمندان ساکن جامعه در یکی از شهرهای در حال توسعه انجام شد؛ برای رفع محدودیت قابلیت تعمیم نتایج این مطالعه، پیشنهاد می‌شود تحقیقات مشابهی در روستاها و سایر شهرهای در حال توسعه و توسعه یافته و همچنین در بین سالمندان ساکن خانه‌های سالمندان انجام شود. همچنین بررسی مدل دلبستگی مکانی این مطالعه در سایر نمونه‌های مطالعاتی سالمندان، می‌تواند کمک‌کننده اصلاح شاخص‌های برازش مدل در سطح مطلوب‌تر باشد. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی ارتباط دلبستگی مکانی

مورد بحث قرار گرفته است. هم‌راستا با این یافته، هیلیکتی نالتمبلی و اوگ، ارتباط سالمندان با همسایگان و جامعه را عاملی قوی برای تمایل برای سالمندی در مکان می‌دانند [۳۲]. در واقع تعاملات مکرر و مداوم در محله، اعتماد اجتماعی و حس امنیت را در میان ساکنین و همسایگان افزایش می‌دهد و به دلبستگی محله مسکونی منجر می‌شود [۳۳]. دلبستگی فیزیکی به محله نیز کالبد فیزیکی، امکانات، دسترسی محلی و ترکیب جمعیتی محله را که منجر به ایجاد پیوند قلبی بیشتر سالمند با آن می‌شود در نظر می‌گیرد.

در کل مقیاس‌های قبلی دلبستگی مکانی دقیقاً متناسب با سالمندان نبود و جنبه بررسی توانایی‌های آن‌ها را در بر نمی‌گرفت. در این مطالعه، ضمن اینکه دلبستگی به خانه و محله به عنوان دو مکان مجزا برای دلبستگی سالمندان بررسی شد، مشخص شد که یک بعد مهم از دلبستگی مکانی سالمندان، در نظر گرفتن توانایی‌های شخصی (جسمی، روانی و مالی) و سطح عملکرد آن‌ها و نیز مناسب بودن محل زندگی آن‌ها براساس نیازهای خاصشان است. همچنین از آنجاکه خاطرات و تجربیاتی که افراد با زندگی کردن طولانی مدت در یک مکان به دست می‌آورند می‌تواند در ایجاد پیوندهای هیجانی و دلبستگی‌های عاطفی آن‌ها تأثیر گذار باشد، این مورد نیز در مطالعه حاضر لحاظ شده است. نهایتاً سعی شد تمام مسائل و مفاهیم مهم و تأثیر گذار در زندگی سالمندان که دلبستگی مکانی را در آن‌ها شکل می‌دهد (مثل آشنایی، امنیت و اعتبار محیط و داشتن حریم خصوصی در آن، ارزشمند بودن محیط برای سالمند، راحتی، حضور بازماندگان در محیط به عنوان ادامه‌دهنده راه سالمند، تجربیات و خاطرات، راه و روش زندگی مردم و وجود مراسم‌های فرهنگی و مذهبی خاص بافتار ایران که در ابزارهای دیگر به شکل جامعی دیده نشده بود) در

سالمندان با استفاده از ابزار ابزار دلبستگی مکانی سالمندان با وضعیت رفاهی سالمندان، حمایت خانواده، شرایط دوستدار سالمند بودن محیط و استفاده از تکنولوژی روز بررسی شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این مقاله از سوی معاونت پژوهشی و کمیته اخلاق دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی موفق به دریافت کد اخلاق با شماره IR.USWR.REC.1398.066 شده است. اصول اخلاقی تماماً در این مقاله رعایت شده است. شرکت‌کنندگان اجازه داشتند هر زمان که مایل بودند از پژوهش خارج شوند. همچنین همه شرکت‌کنندگان در جریان روند پژوهش بودند. اطلاعات آن‌ها محرمانه نگه داشته شد.

حامی مالی

این پژوهش بخشی از رساله دکتری نویسنده اول در گروه سالمندی، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران بود.

مشارکت نویسندگان

مفهوم‌پردازی: زهرا علی‌اکبرزاده آرانی، نسیمه زنجری؛ روش‌شناسی: زهرا علی‌اکبرزاده آرانی، نسیمه زنجری، مهشید فروغان، غلامرضا قائدامینی هارونی؛ تحقیق و نگارش پیش‌نویس اصلی: زهرا علی‌اکبرزاده آرانی؛ نگارش، نقد و تدوین: زهرا علی‌اکبرزاده آرانی، نسیمه زنجری، احمد دلبری. سرپرست: نسیمه زنجری، احمد دلبری؛ بررسی و نهایی‌سازی مقاله: همه نویسندگان.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

References

- [1] Husband L. Place attachment among older adults living in northern remote communities in Canada [MSc thesis]. Burnaby: Simon Fraser University; 2005. [\[Link\]](#)
- [2] Salomon E. Housing policy solutions to support aging in place. Washington, DC: American Association of Retired People Public Policy Institute; 2010. [\[Link\]](#)
- [3] Oswald F, Schilling O, Wahl H, Gang K. Trouble in paradise? Reasons to relocate and objective environmental changes among well-off older adults. *Journal of Environmental Psychology*. 2002; 22(3):273-88. [\[DOI:10.1006/jevp.2002.0255\]](#)
- [4] Brown B, Perkins DD, Brown G. Place attachment in a revitalizing neighborhood: Individual and block levels of analysis. *Journal of Environmental Psychology*. 2003; 23(3):259-71. [\[DOI:10.1016/S0272-4944\(02\)00117-2\]](#)
- [5] Wiles JL, Rolleston A, Pillai A, Broad J, Teh R, Gott M, et al. Attachment to place in advanced age: A study of the LiLACS NZ cohort. *Social Science and Medicine*. 2017; 185:27-37. [\[PMID\]](#)
- [6] Buffel T, De Donder L, Phillipson C, De Witte N, Dury S, Verté D. Place attachment among older adults living in four communities in Flanders, Belgium. *Housing Studies*. 2014; 29(6):800-22. [\[Link\]](#)
- [7] Rowles GD. Place and personal identity in old age: Observations from Appalachia. *Journal of Environmental Psychology*. 1983; 3(4):299-313. [\[DOI:10.1016/S0272-4944\(83\)80033-4\]](#)
- [8] Burholt V. Adref: Theoretical contexts of attachment to place for mature and older people in rural North Wales. *Environment and Planning A*. 2006; 38(6):1095-114. [\[Link\]](#)
- [9] Gilleard C, Hyde M, Higgs P. The impact of age, place, aging in place, and attachment to place on the well-being of the over 50s in England. *Research on Aging*. 2007; 29(6):590-605. [\[Link\]](#)
- [10] Burholt V. The dimensionality of 'place attachment' for older people in rural areas of South West England and Wales. *Environment and Planning A: Economy and Space*. 2012; 44(12):2901-21. [\[Link\]](#)
- [11] Cheng SP, Tsai TI, Chen IJ. Development and psychometric evaluation of the place attachment for community-dwelling older adults scale. *Journal of Applied Gerontology*. 2020; 40(6):620-8. [\[PMID\]](#)
- [12] Wiles JL, Allen RES, Palmer AJ, Hayman KJ, Keeling S, Kerse N. Older people and their social spaces: A study of well-being and attachment to place in Aotearoa New Zealand. *Social Science & Medicine*. 2009; 68(4):664-71. [\[PMID\]](#)
- [13] Aliakbarzadeh Arani Z, Zanjari N, Delbari A, Foroughan M, Ghaedamini Harouni G. Place attachment and aging: A scoping review. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*. 2022; 32(1):91-108. [\[Link\]](#)
- [14] Zhang Y, Wildemuth BM. *Qualitative analysis of content*. Westport, CT: Libraries Unlimited.; 2009. [\[Link\]](#)
- [15] Aliakbarzadeh Arani Z, Zanjari N, Delbari A, Foroughan M, Ghaedamini Harouni G. How do Iranian older adults define place attachment? A qualitative study. *Health Promotion Perspectives*. 2021; 11(2):186-93. [\[PMID\]](#)
- [16] Colton D, Covert RW. *Designing and constructing instruments for social research and evaluation*. Hoboken: John Wiley & Sons; 2007. [\[Link\]](#)
- [17] Lawshe CH. A qualitative approach to content validity. *Personnel Psychology*. 1975; 28(4):563-75. [\[Link\]](#)
- [18] Waltz CF, Strickland OL, Lenz ER. *Measurement in nursing and health research*. New York: Springer Publishing Company; 2010. [\[Link\]](#)
- [19] Ebadi A, Sharif Nia H, Zareiyan A, Zarshenas L. [Instrument development in health sciences (Persian)]. Tehran: Jame-e-Negar; 2017. [\[Link\]](#)
- [20] Khodae Z, Rafiean M, Dadashpoor H, Taghvaei AA. [The effect of physical capacities on the place attachment from the view of teenagers in Tehran (Persian)]. *Geographical Urban Planning Research*. 2015; 3(1):33-54. [\[DOI:10.22059/JURBANGEO.2015.54438\]](#)
- [21] Afshar PF, Foroughan M, Vedadhir A, Tabatabaei MG. The effects of place attachment on social well-being in older adults. *Educational Gerontology*. 2017; 43(1):45-51. [\[Link\]](#)
- [22] Munro B. *Statistical methods for health care research*. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2005. [\[Link\]](#)
- [23] Bakhtiyari F, Foroughan M, Fakhrzadeh H, Nazari N, Najafi B, Alizadeh M, et al. [Validation of the Persian version of Abbreviated Mental Test (AMT) in elderly residents of Kahrizak charity foundation (Persian)]. *Iranian Journal of Diabetes and Metabolism*. 2014; 13(6):487-94. [\[Link\]](#)
- [24] Raymond C, Brown G, Weber D. The measurement of place attachment: Personal, community, and environmental connections. *Journal of Environmental Psychology*. 2010; 30(4):422-34. [\[DOI:10.1016/j.jenvp.2010.08.002\]](#)
- [25] Lies MM, Kang M, Sample RK. Place attachment and design features in a rural senior cohousing community. *Housing and Society*. 2017; 44(1-2):41-63. [\[Link\]](#)
- [26] Mostaghni A, Etemadi S. [Sense of a place formation in children (Persian)]. *Armanshahr Architecture & Urban Development*. 2017; 9(17):103-13. [\[Link\]](#)
- [27] Scannell L, Gifford R. Defining place attachment: A tripartite organizing framework. *Journal of Environmental Psychology*. 2010; 30(1):1-10. [\[DOI:10.1016/j.jenvp.2009.09.006\]](#)
- [28] O'Bryant SL, Murray CI. Attachment to home and other factors related to widows' relocation decisions. *Journal of Housing for the Elderly*. 1987; 4(1):53-72. [\[Link\]](#)
- [29] Hsu PT, Ho CS, Ho YF, Chen JJ, Chen IJ. The effects of a social participation app on seniors. *Journal of Nursing Research*. 2021; 29(5):e168. [\[PMID\]](#)
- [30] Van Vianen AE. Person-environment fit: A review of its basic tenets. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*. 2018; 5:75-101. [\[Link\]](#)
- [31] Milligan MJ. Interactional past and potential: The social construction of place attachment. *Symbolic Interaction*. 1998; 21(1):1-33. [\[Link\]](#)
- [32] Wiles JL, Leibing A, Guberman N, Reeve J, Allen RE. The meaning of "aging in place" to older people. *Gerontologist*. 2012; 52(3):357-66. [\[PMID\]](#)
- [33] Pirbabaei MT, Gharebaglou M, Alinam Z. [An investigation on the effects of individual factors in process-oriented study of place attachment with a cognitive psychological approach (Case study: The Gharebaghis' neighborhood of Tabriz) (Persian)]. *Honar-Ha-Ye-Ziba: Memory Va Shahrzazi*. 2016; 21(2):55-68. [\[DOI:10.22059/JFAUP.2016.60161\]](#)

ضمیمه ۱. ابزار نهایی دلبستگی مکانی سالمندان (OA-PAI)

کد گزینه‌های پاسخی					گویه‌ها	ابعاد	سطح
۵	۴	۳	۲	۱			
کاملاً موافقم	موافقم	نه موافقم، نه مخالف	مخالفم	کاملاً مخالفم	<p>۱. خانه‌ام برایم خاطرات خوب و به یادماندنی دارد.</p> <p>۲. به تعمیر و نگهداری خانه‌ام اهمیت می‌دهم.</p> <p>۳. وقتی از خانه‌ام دورم، دلتنگ آن می‌شوم.</p> <p>۴. دوست دارم خانه‌ام بعد از مرگ، توسط بازماندگانم حفظ شود.</p> <p>۵. از زندگی در این خانه لذت می‌برم.</p> <p>۶. در خانه‌ام، احساس امنیت می‌کنم.</p> <p>۷. خانه دلبازم را دوست دارم.</p> <p>۸. وسعت خانه‌ام برایم کافی است.</p> <p>۹. اسباب و لوازم خانه‌ام طوری چیده شده که به من آرامش می‌دهد.</p> <p>۱۰. من در خانه خودم خیلی راحتم.</p> <p>۱۱. دوست دارم تا پایان عمر، در همین خانه زندگی کنم.</p> <p>۱۲. در خانه‌ام هر آنچه نیاز دارم، در دسترسم است.</p> <p>۱۳. احساس می‌کنم خانه‌ام بخشی از وجود من شده است.</p> <p>۱۴. این خانه، دوست‌داشتنی‌ترین دارایی من است.</p> <p>۱۵. خانه‌ام برای من همه چیز است.</p> <p>۱۶. من بسیار به این خانه وابسته هستم.</p>	دلبستگی عاطفی	دلبستگی به خانه
					<p>۱۷. اگر برای مدتی از محله‌ام دور باشم، دلم برای آن تنگ می‌شود.</p> <p>۱۸. محله زندگی‌ام را از سایر نواحی شهر بیشتر دوست دارم.</p> <p>۱۹. من بسیار به این محله وابسته هستم.</p> <p>۲۰. از این که محله‌ام آسیب ببیند یا خراب شود، ناراحت می‌شوم.</p> <p>۲۱. اگر مجبور شوم از این خانه بروم، باز هم در همین محله خانه می‌گیرم.</p> <p>۲۲. در محله‌ام احساس غریبگی می‌کنم.</p> <p>۲۳. تمامی کوچه پس کوچه‌های محله‌ام را می‌شناسم.</p> <p>۲۴. خودم را در پیشرفت محله‌ام سهیم می‌دانم.</p> <p>۲۵. این محله برایم خاطره‌انگیز است.</p> <p>۲۶. تجربیات خوبی در این محله به دست آورده‌ام.</p>	وابستگی	دلبستگی به محله

کد گزینه‌های پاسخی					گویه‌ها	ابعاد	سطح
۵	۴	۳	۲	۱			
کاملاً موافقم	موافقم	نه موافقم، نه مخالف	مخالفم	کاملاً مخالفم	<p>۲۷. من به راه و روش زندگی مردم محله‌ام افتخار می‌کنم.</p> <p>۲۸. در صورت رفتن از این محله، برای مراسم‌های مذهبی و سنتی به محلی خودم برمی‌گردم.</p> <p>۲۹. فضای محله‌ام را دوست دارم.</p> <p>۳۰. مردم این محله در زندگی خصوصی من دخالتی نمی‌کنند.</p> <p>۳۱. من در یک محله امن زندگی می‌کنم.</p> <p>۳۲. افتخار می‌کنم که بگویم بچه یا ساکن این محله هستم.</p> <p>۳۳. هم‌محله‌ای‌هایم را دوست دارم.</p> <p>۳۴. از دوستی و رابطه با همسایه‌ها لذت می‌برم.</p> <p>۳۵. احساس می‌کنم اشتراکات زیادی با افراد این محله دارم.</p> <p>۳۶. به اکثر مردم این محله اعتماد دارم.</p> <p>۳۷. این محله بهترین مکان برای کارهایی است که من دوست دارم انجام دهم.</p> <p>۳۸. در محله‌ام افرادی هستند که برای کمک می‌توانم روی آن‌ها حساب کنم.</p> <p>۳۹. ترجیح می‌دهم مایحتاجم را از فروشگاه‌های محله خودم خریداری کنم.</p> <p>۴۰. از طبیعت و فضای سبز محله‌ام لذت می‌برم.</p> <p>۴۱. آب‌وهوای محله‌ام را دوست دارم.</p> <p>۴۲. از اینکه بعضی از بستگانم در این محله زندگی می‌کنند، دلخوش هستم.</p>	دلبستگی عاطفی	دلبستگی اجتماعی به محله
						دلبستگی اجتماعی	دل بستگی فیزیکی